Återöppnande av Edebo kyrka 24 oktober 2021

Tjugoförsta söndagen efter Trefaldighet 2021

Samhällsansvar. Första årgångens texter

För många år sedan besökte jag Mokattam – sopstaden i Kairo. Jag var där på en studieresa som Svenska kyrkans mission anordnade och jag minns fortfarande hur försiktig jag gick på de knaggliga gatorna. Jag ville inte skära mig på någon gammal konservburk. Samtidigt som jag omsorgsfullt klev omkring i mina rejäla joggingskor sprang barnen barfota bredvid mig.

Det finns sju sopstäder i Kairo och Mokattam är den största. Det sägs att det bor omkring 20 000 personer här och de lever på att samla, sortera och återvinna sopor. Husen som de bor i är byggda av sopor. Luften är dålig och fattigdomen är stor men trots detta är samhällslivet påfallande välorganiserat. Här finns skolor, hälsovård, bagerier, caféer, slakterier och små affärer – mitt i och på ett berg av sopor. Hit kommer också utländska experter på studiebesök för att lära sig mer om sopsortering av Zabaleen – sopfolket som har kommit som flyktingar till Kairo på 40-talet. De flesta av dem är kristna.

När jag var där på besök fick jag träffa biskopen i Mokattam. Han visade oss en kyrkorna som är insprängda i berget. I Mokattam finns den störa kyrkan i Mellanöstern. Den rymmer faktiskt alla 20 000 personer som bor i Mokattam och det är många turister som vill besöka den. Biskopen berättade att han planerade ett annat projekt som jag spontant också förknippade med turistnäringen. Han ville nämligen bygga en djurpark. Jag tänkte att det var väl ändå en ytterst märklig prioritering. Borde inte kyrkan använda sina begränsade ekonomiska resurser på ett bättre sätt? Biskopen såg nog mig tveksamhet för att förklarade hur han tänkte.

Barnen som bor i Mokattam växer upp i en misär som präglar dem för livet. När de lämnar sopstaden känner de sig ofta som en sämre sorts människor eftersom de dagligen bemöts som det. En djurpark kan förändra den känslan genom att ge barnen något att vara stolta över. Det är inte många barn som får chansen att växa upp där det finns en djurpark som de kan besöka så ofta de vill, alldeles gratis. Att ge Mokattams barn en sådan djurpark var ett sätt för biskopen att säga att också de är skapade till Guds avbild, precis som alla människor.

Temat för den här söndagens texter är ”Samhällsansvar”. I evangelietexten får vi lyssna till ett samtal mellan Jesus och några av hans meningsmotståndare. De vill sätta dit Jesus genom att få honom att säga något som visar att han prioriterar fel när det gäller användningen av ekonomiska resurser. Jesus ger dem ett svar som gör att deras onda avsikter förbyts i häpnad. Om myntet bär kejsarens bild ska det lämnas till kejsaren. Människan i sin tur bär Guds bild – hon är Guds avbild – och det innebär att hon ska lämnas till Gud. Logiken är glasklar men budskapet kan ändå vara ganska svårsmält. Så var det på Jesu tid och så är det också idag.

Det händer att vi föreställer oss eller agerar som om kyrkans liv och samhällslivet är två helt olika sfärer. I den ena sfären hör Gud hemma. De som vill kan välja att tillhöra den sfären genom att gå i kyrkan. I den andra sfären – samhällslivet – finns det pengar och kejsare. I den sfären ska människor helst inte blanda in sin tro eller visa upp den. Jesu ord i dagens evangelietext åberopas ibland till stöd för den hållningen. När vi i stället tolkar dem i utifrån episteltexten och den gammaltestamentliga läsningen blir perspektivet ett annat.
Om människan ges till Gud kommer det att påverka hennes liv i samhället. Det understryker aposteln Paulus när han poängterar att kärleken inte vållar medmänniskan något ont. När du vilar i och lever av Guds kärlek kan du med Guds kärlek älska också dina meningsmotståndare.

Profeten Jeremia resonerar i liknande banor. Han skriver brev till dem som har deporterats från Jerusalem till Babylonien. Precis som sopfolket i Kairo har de tvingats lämna sitt hemland och de blir bemötta som en sämre sorts människor. Jeremia uppmanar både dem och oss att ta vårt samhällsansvar genom bön och arbete. Vi ska be Gud välsigna den plats där vi befinner oss och göra allt vi kan för att livet här ska blomstra.

Idag har vi bett för den plats där vi just nu befinner oss. Idag får vi fira att alla ansträngningar som har gjorts för att sanera och renovera Edebo kyrka har mynnat ut i att gudstjänstlivet nu på nytt kan blomstra här. När kyrkorenoveringar kommer upp på dagordningen aktualiseras ekonomiska resonemang kring både kyrkans och samhällets prioriteringar. Varför ska vi lägga pengar på att rusta upp en kyrka? Vore det inte mer rationellt och ansvarstagande att satsa på något annat?

När jag deltar i eller lyssnar till sådana ekonomiska överläggningar tänker jag ofta på biskopen i Mokattam. Han tog ansvar för sitt samhälle genom att prioritera en djurpark. Det var klokt men inte särskilt rationellt. Det är sällan som det är rationellt att renovera kyrkor men det är ofta klokt att göra det. När vi idag återöppnar Edebo kyrka tar vi ansvar för vårt samhälle och sänder ett livsbejakande budskap. Också här behöver människor få höra och erfara att de är skapade till Guds avbild. Här kan sopstaden ibland finnas i det inre. Också ni som bor och verkar här behöver få vara stolta och glada över att ni har en månghundraårig kyrka där det byggs för framtiden. Även här behöver vi be och arbeta tillsammans för att samhället ska blomstra.

När vi firar gudstjänst så gör vi något som har betydelse för hela världen. Vi samlas runt Jesus och han innesluter oss i sin strävan efter rätt och fred på jorden. Det händer att vi tänker att vi inte kan göra så mycket för sopfolket i Kairo eller för andra människor som lider nöd. Här i kyrkan påminns vi om att Jesus än idag finns bland oss. Han gör allt för oss. Med hans hjälp kan också vi göra något för våra medmänniskor och vår värld.

Biskop Karin Johannesson, Uppsala stift